

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XIII. Chicago, Ill., ponedeljek, 3. maja (May 3rd) 1920. Subscription \$4.00 Yearly. STEV.—NUMBER 104.

RUDARJI SO IZDELALI DELAVSKO PENZIJSKO PREDLOGO.

PREDLOŽENA BO RAZNIM DRŽAVNIM LEGISLATURAM.

Če bo sprejeta, bodo delavski veterani lažje zri starosti v obraz.

Chicago, Ill. — Legislativni odbor rudarske organizacije U. M. W. of A. je izdelal delavsko penzijsko predlogo, ki bo predložena državnim legislaturam, ko bodo pozvano k zasedanju.

Predloga ni popolno delo, ampak z njo je storjen začetek, da delavci ne bodo na stara leta odvisni od miloščne drugih ljudi, ki je ponižujoča za človeka. Namen predloge je, da se vsak delavec zavaruje z malim mesečnim prispevkom, da prejema dvajset dolarjev na mesec penzije, če je spolni šest in petdeseto leto, ki je državljani Združenih držav in je bival v njih skozi dvajset let in deset let v državi, v kateri je položil prošnjo za penzijo.

Penzija seveda ne zadostuje za prehranitev, vendar pa delavec, ki je delal skozi dvajset let v Združenih državah, je državljani in ja bil deset let v državi, v kateri je položil prošnjo, ne bo prisiljen prositi, da ga sprejmejo v okrajno zavetišče, da tam preživi svoja stara leta. Dobro v predlogi je, da pričenja penzija že pri šest in petdesetem letu, ko je še marsikateri delavec še sposoben opravljati lahka dela. Predloga ne prepoveduje delavcu opravljati lahkega dela, čeprav prejema penzijo.

Dodaj ni bilo preskrbljeno za delavca, da se mu na stara leta opelje moči. Take predloge do zdaj sploh še niso prišle na razgovor v legislaturah, kajti nobenemu poslanec ni prišlo na misel, da je dolžnost države, da skrbi za delavca na njegova stara leta. S to predlogo je ted prebit. V legislaturah bodo razpravljali o potrebi postav za oskrbo starih delavcev, za katere se do zdaj ni nihče drugi brigal kot miloščne družbe, če so stari delavci imeli vplivne prijatelje. Po sedanji metodi se je večkrat dogodilo, da sta bila mož in žena ločena na stara leta, ki sta hrabro stala drug drugemu ob rami skozi vse življenske viharje, ker so vsakega oddali v drugo zavetišče. Če bo predloga za penzijo starih in obnemoglih delavcev sprejeta, bo tudi ta brutalnost odpravljena, ki je poglata marsikatero staro zakonsko dvojico v samomor.

To predlogo je odobrila državna konvencija rudarjev v Illinoisu.

Seveda cilj organiziranih delavcev ni ta predloga, ampak organizirano delavstvo zahteva, da so delavci na stara leta tako preskrbljeni, da jim tudi ni treba opravljati lahkega dela, da se pošteno prežive. Izdelana predloga je le prvi korak v tem oziru in če bo sprejeta, bodo strokovno in politično organizirani delavci kmalu našli pots in sredstva, da se zavarovanje starih in obnemoglih delavcev zboljša.

Vprav ta predloga pa uči delavce, da mora biti vsak delavec organiziran strokovno in politično, če ne, pa sekajo drva na njegovem hrbtu. Z organizacijo delavstvo lahko vse doseže, brez organizacije pa prav nič.

KDO JIM JE DAL PRAVICO?

San Francisco, Cal. — Šolski svet je razposlal pisma učiteljem, nadzorni odbor pa ognjegaseem, v katerih jim ukazuje, da morajo pretrgati vse vezi s strokovno organiziranim delavstvom.

Ljudstvo vprašuje, kdo je dal tem gospodom oblast, da razposiljajo taka pisma, ker nihče od njih ni kandidiral na program, če bo izvoljen, da prepove učiteljem in ognjegaseem organizacijo in smatra odposlana pisma za nesramnost profesionalnih političarjev.

TEKSTILNI DELAVCI SO ZA STAVKALI.

New Bedford, Mass. — Tekstilni baroni so odklonili zahteve delavcev, čeprav znajo tekstilno izdelke prodajati po izredno visokih cenah, tako da hodijo tisti razcepami, ki tkajo sukno in druge tkanine. Posledica te odklonitve je stavka.

MEHIŠKI DELAVCI PODPIRAJO REVOLTO?

Carranza je odbil nasvet njegovih generalov, da naj odloči predsedništvo.

AMERIŠKA VLADA PRIZNALA VSTABE?

Agua Prieta, Sonora, 2. maja. — Voditelji revolucionarjev v Sonori, so večeraj izjavili, da mehiško delavstvo podpira njihovo vstajo proti Carranzu. 6500 delavcev se je že pridružil vstaki armadi in v dveh mesecih bo to število naraslo — pravijo — na 15.000. Dalje pravijo vstaki voditelji, da so mehiški socialisti nezadovoljni s Carranzovo vlado, ker ni izpolnila programa konstitucionalne stranke, katero je delavstvo podpiralo v revoluciji proti Diazu in pozneje proti utrdpatorju Huerti.

Washington, 2. maja. — Urudna poročila, ki so dospela v Washington, se glase, da so imeli generali zvezne mehiške armade pred nekaj dnevi konferenco v Mexico Cityju in so svetovali Carranzu, da naj odloči predsedništvo in on sam imenuje svojega začasnega naslednika ali pa prepusti kongresu, da ga imenuje. S tem — so dejali generali — se bo Mehika izognila nadaljnim notranjim in zunanjim homatijam. Carranza je odklonil nasvet generalov, udal se pa je, da kandidat njegove stranke Bonillas odstopi od kandidature in da se pošlje komisija v Sonoro, ki se naj pogaja z vstaki za mir.

Dalje poročajo, da je ameriška vlada informirala Carranzovo vlado, da bo stopila v stike z vstaki mi oblastmi v pristaniških, kjer imajo Američani svoja podjetja. To pomeni toliko, da namerava ameriška vlada priznati sonorske rebelne in da smatra Carranzovo vlado nezmožno, da bi premagala vstabe.

Vesti o položaju v Mehiki so si zelo v konfliktu. Obe stranki poročata o zmagah na svoji strani in porazih na drugi.

ZENSKO OKOSTJE SO NAŠLI V PODSTREŠJU.

Indianapolis, Ind. — V podstrešju neke hiše, ki jo zdaj predelavajo v gorajo, so delavci našli žensko okostje, oblečeno v modro obleko, ki je bilo v sedeži poziciji. Nekateri sodijo, da je okostje neke Carrie T. Selvageve, ki je izginila pred dvajsetimi leti. Okostje so našli delavci v kotu, ko so zastavljali velik železni tram.

MENONITJE SE NAMERAVAJO IZSELITI IZ KANADE.

Winnipeg, Man. — Menonitje se nameravajo izseliti iz kanadskih provinc Saskatchewan in Manitoba in se naseliti v Združenih državah v dolini ob Missisippiju. Menonitje so pacifisti za vsako ceno in boje se, da se javno umenjuje v Kanadi obrne proti njim. Pečajo se s poljedelstvom in so na glas kot izvrstni poljedelci. Med njimi menda ni siromakov. Izselilo se bo okoli osem tisoč menonitov in svet, ki je vreden okoli deset milijonov dolarjev, bodo prodali za vsako ceno, ki jo dobe.

140 MILJ V URI Z LETALOM.

Wheeling, W. Va. — Major W. C. Coker je potreboval s svojim letalom in Daytonu, O., do tukaj dva in osemdeset minut. Letel je s hitričo 140 milj v uri.

JEKLARSKI MAGNATJE ŽANJEJO, ŽANJEJO...

IMELI SO NAD SI MILJONOV DOLARJEV ČISTEGA DOHODKA V ENEM ČETRTLETJU.

Delavci, ki garajo sanje, seveda niso deležni te prosperitete.

New York, N. Y. — Jeklarski magnatje so veliki siromaki, kadar je treba poseči v žep in zboljšati delavsko mezdo. Takrat jokajo in stokajo o slabih časih, tako milo, da bi se jih usmilil še celo človek, ki ima kamen v svojih prsih mesto srca. Kadar pa gospodje objavijo poročila o produkcijskih stroških in dohodkih, ki ga jim prinašajo jeklarske in železarske, so pa njih prejšnje tožbe o plem in mršavem zaslužku v kričečem nasprotju z objavljenim poročilom o njih dohodkih.

Delavske mezde je treba znižati pravijo Gary in drugi jeklarski magnatje, pa pojdejo cene dol. In to izjavo za njimi prevekujejo časnikiški šmokavzarji z nekako sveto zavestjo, da stori ameriškiemu ljudstvu veliko nelogo, če pomagajo jeklarskim baronom prikriti resnico in kazati na vzroke za draginjo tam, kjer jih sploh ni.

Poročila United States Steel korporacije, ki jo ljudstvo navadno imenuje jeklarski trust, pokazuje za prvo četrletje v letu 1920, da je družba imela \$31,323,701 čistega dohodka. To ni mogoče izmiseljotina, ampak tako poročilo je izdala korporacija, ki mora vendar vedeti, koliko je napravila profita. Dalje poroča korporacija, da bo izplačala delničarjem, ki imajo prednostne delnice, po 1/4-odstotno četrletno dividendo, snha, ki imajo navadne delnice, pa 1/2-odstotno četrletno dividendo. Jeklarski trust ima pač navado, da določeno vsoto razdeli vsako četrletje kot četrletno dividendo, masleno pogačo pa razreže in razdeli med delničarje šele koncem leta ali pa ob posebnih prilikih.

Kaj pa delavci? Kaj je z njimi, smo doživeli lani. Dasiravno se imajo jeklarski magnatje zahvaliti za ta dohodek svojim delavcem in inženirjem, kajti advokati in sodniki razumejo o produkciji jekla toliko kot zajec o bobnanju, se lani ni zdelo jeklarskemu magnatu Garyju sprejeti odpora, ki je imel nalogo, da mu predloži zahteve jeklarskih delavcev. Gospod Gary je rajše videl, da je prišlo do stavke, saj je bil prepričan, da so v Pensylvaniji na njegovi strani lokalne oblasti, ker so bili delavci tako prijazni, da so izvolili lokalnim javnim uradnikom, županom in občinskim svetovalcem ljudi, ki jih je priporočil jeklarski trust v svojem interesu. Kadar se bodo delavci zopet vrnili na delo, bo lahko z raznimi metodami, ki so tajnost jeklarskega trusta, že izravnal izgubo, ki mu jo je povzročila stavka na ta način, da pride v trustovo denarno možnjo več denarja, kakor bi prišel v normalnih časih. Trust je imel nekaj časa izgubo, ko je trajala stavka, a poročilo zdaj govori, da so profitarški vijaki tako pritegnjeni, da bb ta izguba kmalu nadomeščena, poleg bo pa ostalo še malo več drobiža, ki bo gospodom trustovcem prav prišel, kadar nastopijo zopet zanje slabi časi, to se pravi, kadar pride stavka.

In zakaj se je tako zgodilo? Ej zakaj! Delavci so bili tako prijazni in uslužni, da so tiste izvolili, ki jih jim je trust priporočil kot najbolj vnete može za blagostanje delavstva.

Ali bodo delavci zopet v jeseni posluskali na volilni dan pesnico, ki jim jo zapoje jeklarski trust?

SILEN VIHAR V KENTUCKYU.

Munfordville, Ky. — V Bus Runu je vihar podrli hišo mrs. Childersove. Pod razvalinami so obležali mrtvi njena mati, njen šestnajstletni sin in dete.

VOJNA CENZURA ODPRALJENA V JUGOSLAVIJI.

Belgrad, 27. apr. — (Po inform. biroju SHS v Washingtonu). — Dne 5. maja, ko se završi demobilizacija, bo odpravljena vojna cenzura v Jugoslaviji.

Ministrski predsednik je obvestil narodno predstavništvo, da se ministri ne udeležijo več sej predstavništva, dokler bo opozelja vodila obstrukcija.

STAVKA LADJEGRADNIŠKIH DELAVCEV.

SEDEM MEMBROV JE MINILO, TODA IZGLEDA SE NI ZA IZRAVNAVO.

Stavko so izvali podjetniki s prelomom pogodbe.

Chicago, Ill. — Koliko gre v re bogatim posestnikom šum, ki potujejo skozi Chicago v New York in pripovedujejo časnikarskim poročevalcem, da so ladjegradniški delavci v vojnem času zaslužili po osemnajst do štiri in dvajset dolarjev na dan, zdaj pa nočejo delati za deset dolarjev dnevne mezde pri esurnem delavniku, dokazuje okrožnica, razposlana po ladjegradniških delavcih iz San Francisca, ki stavkajo že sedem mesecev.

Vseh stavkarjev, je okoli štiri-deset tisoč in pripadajo k 22 rodelatovom. Podjetniki so podpisali pogodbo z zastopniki ladjegradniških delavcev. Pogodba je bila podpisana lani decembra šestnajstega avgusta, stopila je pa v veljavo dne prvega oktobra. Po pogodbi se je imel uvesti osemurni delavnik, meza od ure pa povisati za osem centov. Ko je imela stopiti pogodba v veljavo, so podjetniki sredi svoje dano besedo, katero so njih zastopniki potrdili z lastnorodni podpis. Delavcem ni preostalo drugega, kot da so proglasili stavko, če so hoteli prisiliti podjetnike, da se drže pogodbe, ki so je podpisali.

Stavka zdaj traja nad sedem mesecev in svet kovinarskih delavcev je zdaj šele izdal apel na druge organizacije, da pomagajo stavkarjem s prostovoljnimi prispevki. Dodaj so stavkarji prejeli jemali podporo iz lastnega sklada, nobeden stavkarjev pa v teh sedmih mesecih ni prejel čez sto dolarjev podpore, kar dokazuje, da so stavkarji pohtovalni in si se odločili, da se ne vrnejo na delo, dokler podjetniki ne bodo spoštovali sklenjene pogodbe.

Velebizniško časopisje moči, da so podjetniki prelomili pogodbo, ampak poročevalci tega časopisa so našli milijonarja, ki je bil na potu v New York, da z nesramnim obrekovanjem prikažejo ladjegradniške delavce kot lenuhe, ki nočejo delati po osem ur na dan, čeprav prejema po deset dolarjev dnevne mezde. Taka nesramna obrekovanja govore jasno kot beli dan, da delavstvo potrebuje svoje dnevnike v angleščini v vseh velikih ameriških mestih, da bo javnost poučena o vsem, kar se zgodi v delavskem svetu in ne bo verjela, kar pripovedujejo potujoči milijonarji, ki se imajž za svoje milijone zahvaliti tistim, ki so zanje delali.

PRIPOROČLJIVA IZJEMA.

Camden, N. J. — Public Service Railway kompanija, ki obratuje cestne železnice v raznih mestnih občinah New Jerseyja, naznanja, da je svojim 6,500 uslužbenecem povisala mezdo od prvega maja za deset odstotkov. Družba izjavlja, da je povisala mezdo iz prostovoljnega nagiba, ker se je povisala stanarina in so se podražile življenske potrebščine.

VREME.

Jasno danes in najbrže jutri, zmerni severovzhodni vetrovi. Najvišja temperatura v zadnjih 24 urah 48, najnižja 39. — Solnčni izhod 4.43, zahod 6.51.

PRVOMAJSKI DOGODKI DOMA IN PO SVETU

Palmerjeva datirana "revolucija" je ostala v njegovi glavi. Mirne manifestacije delavstva v Združenih državah in Kanadi. Nemiri v Parizu; trije ubiti in mnogo ranjenih. Velika proslava v Londonu in drugod.

Mirna proslava v Chicago.

Chicago, Ill. — Palmerjeve revolucije ni bilo! Strakna "rdeča zarota" na papirju je ostala na papirju — tam, kjer se je rodila — in "na smrt obsojeni" velikaši, ki so imeli biti masakrirani teden ob tretji uri v soboto jutraj, kakor je napovedal Palmer, danes še dihaajo — in ker jim ne moremo posvetiti v najbolj občutni količnik močnanske voline, ne vamo, komu se v mislih zahvaljujejo, da so še živi!

Iskratka: osel gre samo enkrat na led, ampak lahkoverno dušico so šle že petkrat in v veseljem moramo konstatirati, da nekaterih je še sram. Sramujejo se celo škakli dnevniki, ki so a kričešmi navlaški trobili v svet Palmerjev bahav; da li se sramujejo odkritosrečno ali samo namenoma, da se naredijo lepe, to je še odprto vprašanje. Hearstov "Herald-Examiner" se je večeraj (v nedeljo) tako brutalno norčeval iz Palmerje, kakor še nismo nikdar videli v močnanskem listu. "Tribune" je tudi povsvela Palmerju uredniški blanket, v katerem pravi, da se gramote, se najvili vladni uradniki s historično uravoslavo kažejo "oficijelni strah pred boljševisko manjšino", kakor da je vlada res že na robu propasti.

Kaj je bilo 1. maja v Chicagu? Bilo je več mirnih shodov in veselje, na katerih so se delavci zabavali pozno v noč. V dvoranah vestnoželeznških uslužbesev, Van Buren St., je bil shod lokalnih socialističnih organizacij, ki se je dljub nazvešim agentom-provokatorjem zaključil brez vsakih nerednosti in ob veliki udeležbi. V Humboldtovem parku in v ulici Division sta bila javna shoda rudkih in poljskih delavskih organizacij. Mnoge druge organizacije, ki imajo v pogodbah z delodajalci priznan praznik na prvega maja, so praznovale ves dan in obdrževale shode ter večerna zabave.

Enake manifestacije so se vršile tudi v okolici Chicaga, v jeklarskih središčih Illinoisa in Indiane, v Milwaukeeju in povsod, kjer se organizirano delavstvo zaveda, da je prvi maj mednarodni delavski praznik in nič drugega. Lokalne oblasti so malone povsod prepovedale slavnostne delavske pohode po ulicah, toda delavci so se podužili dvoran in parkov in izvršili slavnostni program nemoteno. Palmer je s svojim historičnim prerokovanjem "rdečega terorizma" dosegel toliko, da delavci niso mogli manifestirati na ulicah kakor prejšnjega leta.

Drugod po Ameriki.

Washington, 2. maja. — Po vseh večjih mestih Združenih držav so bili večeraj delavski shodi in manifestacije. Nebrojne unije so se vzdržale dela ves dan. Ker je bila sobota in se je delalo le pol dneva, so se demonstracije vršile povsod popoldne in zvečer. V mnogih krajih je seveda nagajala policija kot n. pr. v New Yorku, kjer je bilo mesto menda podobno vojaškemu taborju; pripravljene so bile vojaške čete, ki so imele nalogo streljati, če bo treba. Newybrške oblasti so vsekaror verjele Palmerju, da je bila določena revolucija ne preje niti pozneje kakor ravno na 1. maja in sicer že letos! Policija je razpršila socialistični shod na Rutgers Squaru.

V Rochesterju je praznovalo 5000 uslužbencev cestnoželeznške družbe in 6000 delavcev v odnositih tovarnah za izdelovanje čevljev.

V Clevelandu so detektivni aretirali nekoga Ilijo Vidoviča, ki je delil komunistične letake. Palmer je bil seveda takoj obveščen in kaj se je potem zgodilo z Vidovcem, ni še znano.

Velike manifestacije v Kanadi. Toronto, Ont. — V Novi Skotiji je na 1. maja počivalo 15,000 rudarjev. V Winnipegu so bile velike, toda mirne delavske demonstracije. Po vseh industrijskih kanadskih mestih so delavci počivali in praznovali.

Trije mrtvi v Parizu.

Pariz, 2. maja. — Prvomajske slavnosti francoskega delavstva so potekle brez tistih "strašnih posledic", ki jih pričakovala vlada in valedega mobilizirala malone vso armado proti delavcem. Broštrev pa ni bilo, kajti tako so hoteli buržoasni provokaterji. Bili so izolirani izgredi in spopadi s policisti in tri osebe — med temi neka ženska — so mrtve in 100 oseb bi bila ranjena. Najhujši spopad je bil na trgu La Republique, kjer je množica delavcev napadla ne več vojskincev, ki so spopadi avtobus nametno pometali s kerjev. V tem spopadu so bili omenjene tri osebe in ranjenih je bilo med drugimi tudi 27 policistov; med ranjenci sta tudi dva socialistična poslanca in sicer Valiant-Couturier in Alexandre B. Blanc.

Praznovanje je bilo popolno. V tem oziru je bila francoska vlada moralno poražena, kajti računala je, da z vojaškimi pripravami terorizira delavce, da bodo debili. To se ni zgodilo. Niti eno kolo ni obrnilo. Eksekutiva Splošne delavske zveze je slični izdala izjavo, v kateri izraža veselje nad solidarnostjo delavcev in naznanja, da je v pravni odbor zveze sklenili pozvati v ponedeljek rudarje, mornarje in pristanišne delavce na generalni štrajk v podporo železnikarjev, ki bodo nadaljevali stavko.

Američani in drugi tujei v Parizu so se zelo "postavili" s tem, da so se ponudili delodajalcom, da nadomestijo praznujočo žofje, sprevednike in blagajničarke na postajah poduljene železnice.

Velika proslava v Londonu.

London, 2. maja. — V Londonu je bil večeraj velik pohod socialističnih in strokovno-unjskih organizacij, ki je končal z javnim shodom v Hyde parku. Okrog 50,000 delavk se je udeležilo demonstracij. Dan je potekel mirno. Angleška vlada ni mobilizirala vojskih sil in policija ni nikjer motila manifestacij.

V Glasgowu so bile enake demonstracije. Na shodu, katero se je udeležilo 40,000 delavcev, je bila sprejeta rezolucija, ki zahteva delavsko republiko na Anglaškem. Rezolucija izreka hvalni pozdrav sovjetski Rusiji in zahteva, da si Irski postavijo vlado, kakršno sami hočejo.

Izgredi in boji v Italiji.

Rim, 2. maja. — V Turinu so bili večeraj nemiri. Karabinarji so izvali boje z delavci in dve osbi sta ubiti in več ranjenih. Nemiri so se vršili tudi v drugih mestih. Praznovanje je bilo splošno in proletarijat je počival o vsaj Italiji.

Italijanski vojaški strojilci na demonstracije v Palju.

Rim, 2. maja. — Pri prvomajskih demonstracijah v Palju je Italijev. (Dalje na 2. strani.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vrača.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Cena št. 1

Datum v oblopanju n. pr. (Marec 31-30) poleg valoga imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnem potekla naročnina. Ponovito je pravočasno, da se vam ne ustavi list.

ŠMOKAVZARSKA HINAVŠČINA.

"Chicago Daily Tribune" je prinesel članek, v katerem člankar povdarja, da se godi velika krivica policajem, ker ostanejo policaji brez podpore, če so ranjeni pri izvrševanju svojih dolžnosti. Člankar povdarja, da policaji zaslužijo oskrbo v takem slučaju, ker so odvisni od svoje mezde in so prejeli poškodbe pri varovanju lastnine državljanov.

Nihče ni policajem nevoščljiv, da dobe podporo, če zadobe poškodbe v službi, ampak jim tako podporo vsakdo prav iz srca privoščil.

Policaj ni nič drugega kot delavec, ki opravlja varnostno službo, torej bi se morali velebizniški listi potegniti tudi za vse delavce, kot za policaje. Do danes pa mi še noben velebizniški list pisal takole: "Če delavec ponesreči na delu, tedaj je dolžnost, da se skrbi zanj, ker je s svojim delom pomagal povečati privatno lastnino podjetnika, za katerega je delal."

Ne, kaj takega še ni bilo v nobenem velebizniškem listu in menda tudi ne bo. In zakaj je ta razlika med industrialnim in varnostnim delavcem v velebizniškem časopisu?

Kadar je policaj ponoči v službi, se lahko nevarnosti ogne in ne izpostavi svojega življenja v nevarnost, če vidi, da je lastnina meščanov v nevarnosti pred tatinskimi rokami, ako je prepričan, da se ne bo nihče brigal zanj in njegovo družino, če pri lovu na tatove zadobi težke telesne poškodbe, katerim lahko podleže ali ga pa zadrže za daljši čas od dela. Delavec je na delu vsaki dan v nevarnosti, da ga pograbi stroj ali ponesreči na drug način, ko pomnožuje privatno lastnino svojemu podjetniku. Če delavec ne dela, nima tudi kaj jesti, tako je prisiljen vsaki se podati na delo in seveda tudi v nevarnost. Ako se delavcu zdi, da je delo nevarno in pusti delo zaradi nevarnosti, tedaj se prigrasijo drugi delavci, da prevzamejo njegovo delo in ga izvršujejo v interesu privatnega podjetnika, da se njegova lastnina množi. Sicer se tudi za izprazneno policijsko službo oglašijo vedno ljudje, ali garancije ni, da bodo novi prosilci vestno lovili viteze dolgih prstov in izpostavljali svoje telo krogam iz samokresov tatov, vlomilcev in roparjev.

In če se šmokavzar poteguje za policaje, da dobe odkodnino, če ponesrečijo v službi, ne stori tega, ker je prepričan, da je dolžnost države ali mestne občine, da skrbi za vse delavce, pa naj bodo vposljeni v industriji, rudnikih, na ladjah, na polju ali pa v varnostni službi, in za njih družine, če ponesrečijo pri izvrševanju svojih dolžnosti, ampak zaradi tega, da bodo policaji prav zanesljivo se izpostavili smrtni nevarnosti, če vidijo, da je privatna lastnina v nevarnosti. Pri šmokavzarjih ne odloča pravica, kadar pišejo take apele in zagovore, ampak odločilni so privatni interesi.

Monarhi ne puste drug drugega na cedilo. — Dr. Wolfgang Kapp, ki je povzročil in organiziral monarhistično vstajo v Nemčiji, je pobegnil na Švedsko. Brzojavka iz Berlina zdaj poroča, da so pri socialističnem dnevniku "Vorwaertzu" izvedeli iz avtorativnega vira, da Švedska ne bo izročila Kappa, čeprav ga Nemčija zahteva. Kapp je torej varen na Švedskem, kajti monarhi ne zapuste drug drugega, pa tudi ne tistih, ki služijo monarhistični ideji v današnjih dneh probujajoče demokracije.

Neumna priporočila prihajajo zopet v javnost. — Krompir se prodaja po tako visoki ceni, da je postal prava delikatesa in da mora človek, ki živi v mestu imeti že recej visoke dohodke, da si ga privoščil. V listih se pa oglašajo prijatelji — ljudski seveda — in priporočajo ljudstvu, naj bojkotira krompir uživa nadomestila kot na pr. polento, riž, suho ovočje itd. Ti ljudski prijatelji menda misle, da bi nadomestila ravno tako poskočila v ceni kot krompir.

Ali ne bi bilo pametneje, če bi obsodili par profiterjev, ki španjajo profiterstvo s krompirjem, na dvajset let težke ječe? Taka kazen bi več izdala kot vsa priporočila, naj ljudstvo uživa nadomestila in bojkotira krompir.

Socialni preobrati Ameriške vesti. v preteklosti.

(Nadaljevanje.)

Slovenci so že imeli očetovsko pravo, ko so se pokazali pred očmi zgodovine. To dokazuje, da je tudi pri njih takrat že igrala privatna lastnina večjo vlogo. Da so prej imeli materinsko pravo kot vsi drugi stari narodi, je posneti iz nekaterih pravljic o njihovih junakinjah. Češka Libuša je "zasedla knežji prestol", davi-ravno je imela dva brata in Poljaki so imeli Vando, ki je vladala nad njimi. Zgodovinarji tudi omenjujejo, da so stari Slovenci volili žene za svoje starešine.

Konstitucija slovenske zadrugo je bila sledeča:

1. Sorodovnici se niso smeli ženiti med seboj. To je bilo temeljno pravo, ki je dalo osnovo zadrugi še v najstarejših naših divjalstvih. Dokler je bilo v veljavni materinsko pravo, so ženske od zadrug in bivali pri svojih ženah v sosedni zadrugi. Z očetovskim pravom je pa ta dolžnost padla na ženski spol in vsi moški so s svojimi družinami ostali v zadrugi.

2. Primitivni komunizem je bil podlaga zadrug. V zadrugi nima nihče svojega posebnega premoženja. Vse premoženje in nepremično imetje, zemljišče, čajste, vsa živina in vse lišno in gospodarsko orodje je skupna lastnina vseh zadrugarjev. Vsi žive skupaj in delajo drug za drugega. Kadar jim je koča pretensna, postavijo kraj nje drugo in tretjo in tako je večasi bivalo v eni zadrugi od sto do tristo sorodovincev.

3. Vzajemna obramba. Člani slovenske zadrug so bili dolžni braniti zadrugo imetje, svoje žene in deca pred sovražnimi napadi in pred zločinci. Kakor pri vseh narodih v barbarizmu tako je bila tudi pri Slovencih v navadi krvna osveta. V Starotovi "Občinski zgodovini" čitamo: "Splošno slovenska navada je bilo maščevanje. Če je kdo koga ubil, vzdignila se je vsa zadruga ranjeka zoper zadrugo, iz katere je bil ubijalec, in vnel se je hud boj, ki večasi ni prejel jenzal, dokler nista zadrugi drug drugo do dobrega pokončali."

4. Sprejemanje tujcev v zadrugo. V vojni ujeti tujci so bili sprejeti v zadrugo. Takim novim članom so Slovenci rekli "ognjiščanin", zato ker je dobil pravico, da sme z njimi vred posedati za enim ognjiščem. Sprejemanje tujcev v zadrugo se je navadno vršilo s primernimi ceremonijami.

5. Vsi člani zadrug imajo skupno ime, ki se je navadno glasila po prvem predniku. Ako je bil ta Svetoslav, so se vsi njegovi potomci v zadrugi zvali Svetoslaviči, če je bil Marko, so bili Markoviči. Nebrojne vasi na Slovenskem, Hrvaškem, Srbakem itd. se še danes imenujejo po starih zadrugah, ki so tam bivalo, n. pr. Vidoveci, Vinkovci, Ivanci itd. (Na Belokranjskem so Adlešiči, Vranoviči, Drašiči, Vidoviči itd.)

6. Skupno zadrugo pokopališče. Slovenci so večinoma sezidali svoje mrljice, kakor je bila navada pri vseh narodih v gornjem stadiju barbarizma, in pokopali so pepel v lončenih šarah. V ta namen je imela vsaka zadruga svoj prostor za pokopavanje.

7. Zadrugi glavar. Vsaka zadruga je izvolila svojega glavarja, ki se je zval starešina (pri Hrvatih domačin, drugod pa gazda, gospodar, knez, vladika, pri Bolgarjih kmet). Isprva je bil najstarejši oče obenem starešina, toda pozneje so volili tistega, ki se jim je zdel najmožnejši. Starešina je varoval zadrugo svetinje, daroval bogovom žrtve, dopravnilo in vodil vse gospodarstvo; vsi zadrugarji so ga morali ubogati in spoštovati. S časom so umrle starešine tudi obojevali in jih častili kot hišni varuhe.

Videli smo, da je bila skoraj na enak način organizirana zadruga pri indijskih Irokviščanih, Grkih in Rimljanih. Povsod je bila demokracija, enakopravnost, primitivni komunizem.

Več slovenskih zadrug se je združilo v bratovščini, kateri so rekli župa. Župa je bila pri Slovencih to, kar je bila pri Grkih fratra in pri Rimljanih kurija. Župa je zopet imela svojega glavarja, ki se je imenoval župan. (Se nadaljuje.)

"PLAVOBRADEC" SE BO Z IZPOVEDJO REŠIL VEŠAL.

Los Angeles, Cal. — Tukaj so zaprli nekega James R. Hurta, ki je baje pomoril več svojih žen kot pravljenih plavobradec. Saj tako pripovedujejo tukajšnji dnevniki. Hurt je priznal, da je umoril Nino Lee Delaneyovo in državni pravdnik izjavlja, da ne bo zahteval smrtne obsodbe, ampak bo predlagal dosmrtno ječo, ker je grešnik skesano priznal svoje grehe.

Policija pravi, da je priznal, da je še trem drugim ženskam pomagal na drugi svet proti njih volji in da je mogoče umoril še več žensk. Oženil se je bajet pet in dvajsetkrat. Neki hudomušnež med policaji je pa dostavil, da je zanj že to zadosti velika kazen, če je bil res pet in dvajsetkrat oženjen.

HARRY E. WOOTON OPROŠČEN.

Tombstone, Ariz. — Porotniki so izrekli oprostilni izrek v zadevi Harry E. Woottona, obtoženega, da je s silo odvedel rudarje iz Bisbeeja, Ariz., v letu 1917.

Državni pravdnik Robert N. French izjavlja, da sodba ne bo učinkovala na obravnavo proti 159 obtožencem, ki prične dne 7. junija.

FORD MOTOR KOMPANIJA SE REORGANIZIRA.

Lansing, Mich. — Pri državnem departamentu je bila vložena vloga za reorganizacijo Ford Motor kompanije in sorodnih interesov, ki se združijo v eni družbi z glavnico sto milijonov dolarjev. Reorganizirana družba bo inkorporirana v Delawaru, večino delnic bodo pa lastovali Ford, njegov sin Edsel in Fordova soproga.

Za reorganizacijo in inkorporacijo v državi Delaware navajajo razne vzroke. V državi Michigan dovolijo postave korporacije do petdeset milijonov dolarjev. Reorganizirana družba ne bo izdelovala le avtomobilov in motornih plugov, ampak bo izdelovala lokomotive, letala in še druge produkte. Zdaj izdeluje družba za poizkušnjo cestnoželezniški voz, ki ga bo gonil motor na gazolin.

PRODUKCIJA PAPIRJA ZA ČASNIKE V MESECU MARCU.

Washington, D. C. — Iz poročila, katerega je izdala zvezna obrtna komisija za mesec marec, je razvideti, da je narasla produkcija papirja za časnike v preteklem mesecu za povprečno 11 odstotkov, nad povprečno produkcijo v primeri s produkcijo papirja meseca marga 1918 se je produkcija zvišala povprečno 12 in pol odstotkov. Povprečna produkcija papirja meseca marca v letih 1917, 1918, 1919 je znašala 117,072 ton boljšeega papirja za časnike in 105,300 ton navadnega papirja za časnike, dočim je znašala povprečna produkcija papirja meseca marca 1920 127,847 ton boljšeega papirja in 119,152 ton navadnega papirja. Celoskupna produkcija papirja v Zdr. državi v mesecu marecu je znašala 711,195 ton, dočim je znašala produkcija istega meseca l. 1919 samo 639,871. V inozemstvo je bilo prodanega papirja 12,114 ton manj kot lansko leto v istem času. V inozemstvu kupljenega papirja je bilo 2,213 ton manj kot lansko leto meseca februarja. Italija je kupila 256 ton. Grčija 133 ton, Holandska Indija 87 ton in Filipinsko otočje pa 86 ton. Uvoz lesne kaše je pa bil letošnjo leto večji in sicer za 28,231 ton kot lansko leto meseca februarja, izvozilo se je pa lesne kaše samo 552 ton več.

Porabilo se je pa letošnjo leto meseca marca 21-odstotkov več papirja za časnike kot pa lansko leto.

BANKIRJEVE ŽELJE.

Pinehurst, N. C. — Francis H. Sisson je pri adresiranju eksekutivne "Ameriškega bankirskega društva" dejal, da je bilo nemogoče ustvariti krepko ameriško mornarico zaradi mornarskega zakona.

Gospod bankirj ostanejo želi, da trgovski mornarji torej ječi brezpravnosti sužnji in če se to zgodi, potem bo že pomagal, da se ustanovi krepka trgovska mornarica.

Inozemstvo.

Sovjetske čete okupirale Baku.

London, 2. maja. — Danes je bilo uradno naznanjeno, da so boljševiške čete okupirale Baku, znamenito pristanišče na vzhodni obali južne Kavkazije in središče velikega petrolejskega polja. Okupacija je bila izvršena 27. aprila. Republika Azerbadžan, ki je imela v Bakuju sedež vlade, je zdaj v rokah domačih sovjetov.

Ruška zmaga v Sibiriji.

Vladivostok, 26. apr. — Ruške čete so potolikle ostanke Kolčakovih tolp, ki jih je vodil Semenov, in divizijo Japoncev v Čiti. Tepeni Japonci in Semenovski kozaki beže proti jugu.

Poljošaj na poljski fronti.

London, 2. maja. — Iz Varšave javljajo, da je poljska kavalarija kospela v okolici Kijeva. Iz Moskve poročajo, da so sovjetske čete vstavile Poljake ob reki Bug. Rdeče čete neprenehoma dohajajo na fronto.

Ukrajinska sovjetska vlada je izdala manifest, v katerem poziva ves ukrajinski proletarijat pod orožje za obrambo revolucije proti poljskim imperialistom. Manifest pravi med drugim: "Poljski imperialisti so pričeli vojno. Mi smo jim ponudili mir, toda oni so odgorili z orožjem. Zdaj mora biti vojna, ki mora končati s popolnim porazom in uničenjem poljskega imperializma."

Poljaki se vedno "smagujejo".

London, 2. maja. — Poljska vlada nadaljuje s poročili o zmagah nad Boljševiki v Ukrajini. V petek so poročali iz Varšave, da so poljske čete pod generalom Pilsudskim okupirale Vinico in ujele 10,000 mož ter vplenile stotine topov. Dvajseta sovjetska armada v Kavkaziji je dobila povelje, da takoj odrine na poljsko fronto.

500 turških vstaev ujetih.

Carigrad. — Turški rebeli v Anatoliji so izgubili bitko blizu Duzjeha in 500 mož je bilo ujetih.

Bosni položaj v Ruhru.

London. — Iz Berlina javljajo, da je položaj v Ruhru zopet zelo krivičen. Spartakovičevo datirožje iz rok in organizirajo nove delavske čete.

D'Annunzio protestira proti okupaciji Carigrada.

Ženeva. — D'Annunzio je poslal turškemu poslaniku v Švici bombastični protest proti okupaciji Carigrada po Angležih, katere silovito napada.

Direktna brezlično-brzojavna zveza s Japonsko.

Honolulu, Havaji. — Tukajšnji japonski list poroča, da bo l. maja odprta direktna brezlično-brzojavna zveza med Japonsko in Združenimi državami.

Revolucija v Azerbadžanu.

London. — Brzojavka iz Moskve, datirana 30. aprila, sporoča, da je izbruhnila revolucija v republiki Azerbadžanu in Musavafova vlada je bila strmoglavljena. Brzojavka pravi dalje, da je vojaški revolucionarni odbor prevzel začasno vlado. Baku je v rokah revolucionarjev, ki so apelirali na rusko sovjetsko vlado za pomoč.

(Azerbadžan je gorata pokrajina v severnozpadnem kotu Perzije in zavzema del Armenije. Obsega 40,000 štirajških milj in prebivalstvo je zmes Perzov, Armenov, Tartarjev, Turkov, Kurdov in Arabcev. Dežela je bogata na pšenici, koruzi, rižu, bombažu, konopljah in tobaku ter rudninah. Tabriz in Urimla sta največji mesti. V tej deželi je gora Ararat, o kateri pripoveduje legenda, da je na njenem vrhu obsedela Nootova barka po vesoljnem potopu.)

Avtomobili odpravljeni v Italiji.

London. — Iz Rima javljajo, da je vlada prepovedala uporabo avtomobilov vsled pomanjkanja gazolina. Edino v armadi stanoje še uporabiti avtomobile.

Vojna med Angliji in turškimi nacionalci je blizo.

Carigrad. — Anglija, ki je zdaj prepričana, da sultan ne more opraviti nič proti turškim vstašem v Anatoliji, se pripravlja na ofenzivo proti rebelnim četam, ki jih vodi Mustafa Kemal pasa. Angleške indijske čete so zadnje dni osvojile Mudanijo, pristanišče v Brusi na obali Male Azije. Angleži so že izdelali načrt za ofenzivo. Okupirali bodo vse luke na obalah Anatolije in odrezali nacionalce od Marmorskega morja. Mustafa Kemal ve, kaj se pripravlja in je poslal močne čete na izmišsko fronto. Ofenziva prične morda v nekaj dneh.

šče v Brusi na obali Male Azije. Angleži so že izdelali načrt za ofenzivo. Okupirali bodo vse luke na obalah Anatolije in odrezali nacionalce od Marmorskega morja. Mustafa Kemal ve, kaj se pripravlja in je poslal močne čete na izmišsko fronto. Ofenziva prične morda v nekaj dneh.

Ameriški filmi ne smejo v Francijo.

Pariz. — Vlada je prepovedala importiranje ameriških filmov (premičnih slik) v Francijo.

Nemiri na Španakem.

Saragossa, Španija, 1. maja. — Delavski odbor, ki vodi stavko v provinci Ovideo, je sklenil, da se štrajk nadaljuje toliko časa dokler ne bodo izpuščeni vsi delavski voditelji, ki so v zaporu. Včeraj so bili veliki nemiri pred dvema prodajalnica, ko sta ju gospodarja poskušala odpreti.

Protestna stavka v Kanadi.

Sydney, N. S., 1. maja. — 12,000 premogarjev je danes zastavilo iz protesta proti obsodbi voditeljev winnipeške generalne stavke, ki so v zaporu.

PRVOMAJSKI DOGODKI DOMA IN NA TUJEM.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

lijansko vojaštvo odprlo ogenj na demonstrante, ko so hoteli prodreti skozi vojaški kordon. Ranjenih je bilo 30 oseb.

Krvavi boji na Finskem.

London, 2. maja. — Iz Helsingfors javljajo, da so tam včeraj izbruhnili krvavi boji med policisti in ljudsko gardo. Več oseb je mrtvih in ranjenih. Delavske organizacije so se izrekle za generalno stavko.

Mirno pramovanje v Nemčiji.

Berlin, 2. maja. — Tukaj je večeraj počivalo vse delo. Po glavnih ulicah so se vršili veliki delavski obhodi s rdečimi zastavami. Demonstracij so se udeležili tudi šolski otroci, ki so v paradi nosili nanise "Mi tudi praznujemo in zahtevamo posvetne šole". Do zdaj še ni poročil o kakih nemirih na deželi.

Blaznež je streljal na delavce v Madridu.

Madrid, Španija, 2. maja. — Ti soče delavcev je demonstriralo na prvi majnik. Nekaj Peruvance je oddal strel na korakajoče delavce na ulici in je bil takoj prijet. Zadet ni bil nihče. Pozneje je bilo poročano, da je Peruvanec bolno-umen.

Vsa Belgija je počivala.

Brusel, 2. maja. — Vsa Belgija je večeraj praznovala prvi maj. Nemirov ni bilo. Delavci so imeli obhode in shode.

Zamorci so stražili Pariz.

Pariz, 1. maja. — Pariz z okolico vred se je spremenil v vojaški tabor že o polnoči, ko so vojaške čete prihajale od vseh strani v mesto. Zunaj mesta sta se vtaborili dve diviziji črnokožnih Senegalcev in Maročanov; razumtega sta bila pripravljena dva polka dragoncev, polk silničarjev in dva polka huzarjev. Dvesto novih tankov je stalo v Ballancourt, St. Cloudu in Vincennesu in čakalo povelja, da zaropčejo proti Parizu.

Na letalskih poljih blizu Pariza — Belleville in St. Cyr — je bilo pripravljenih 30 letalskih škvadronov s bombnimi eroplani. Letalci so imeli strojnice na letalih in tudi soznoplanske bombe. V Versaillesu so stale strojnice in lahki topovi.

Millerandova vlada ni hotela razvrstiti vojaških čet na glavnih pariških ulicah, kot je to storila Clemenceaujeva vlada na lanski prvi maj, pač pa je namestila manjše oddelke na vseh glavnih trgih in glavna garnizija je stala na Montmartru. Vojaška straža je bila na vseh postajah podružne železnice, cestnoželezniških postajališčih, pred telefonskimi in telegrafskimi centralami, veleprodajalniciami in bankami; zastražena so bila tudi vsa vladna poslopja.

Majsko praznovanje v Argentini.

Buenos Aires, Arg., 1. maja. — Tukaj je večeraj počivalo vse delo. Organizirani delavci so praznovali mednarodni praznik.

Prvi maj na Kubi.

Havana, Kuba, 1. maja. — Od polnoči med petkom in soboto do polnoči med soboto in nedeljo sta popolnoma počivala ves promet in obrat v Havani. Delavci so polnočevalno obhajali mednarodni de-

DOPISI.

Ringo, Kans. — Po enotedenskem bivanju v raznih ječah so bili gl. uradniki tukajšnjega distrikta premogarske organizacije izpuščeni na svobodo. Vsak je moral položiti dva tisoč dolarjev poroštva. Aleksander Howat in nadzornik Foster sta bila premišljena iz Girarda v okrajno ječo v Iola, Kans., finančni tajnik Harvey in podpredsednik Dorchy pa v Ottawa.

Ko so bili vsi štirje izpuščeni iz ječe in bili zopet svobodni, se je ta novica bliskovito hitro razširila po vseh premogarskih naselbinah in ravno tako hitro tudi vest, da se bo vrnil veliki shod naslednjo nedeljo v Franklino pred unijko dvorano. Kljub temu da je bilo objavljeno v soboto, da se v nedeljo vrši ta shod, se je zbrala tako velika množica pred omenjeno dvorano, kot se nikdar prej. Tukajšnji list "The Pittsburgh Daily Headlight" je poročal, da je bilo navzočih "komaj" dva tisoč delavcev, toda ravnice na ljubo moram povedati, kot je tudi že konstatiral list "The Workers Chronicle," da je bilo navzočih nad sedem tisoč delavcev. Sploh ljudstva se je kar trio pred dvorano. Navzoči niso bili samo premogarji, ampak tudi drugi strokovno organizirani delavci, žene premogarjev in ostroci. Kajti boj, ki ga vodi sedaj Aleksander Howat oziroma tukajšnji organizirani premogarji se vodi v imenu vsega strokovnega delavstva v državi Kansas, in v novi Ameriki. Boj se vodi zoper nove industrijski zakon, po katerem bi bilo delavstvo popolnoma zasluženo.

Akoravno je bil Howat vsled njegovega nastopa zoper ta zakon v ječi, ni prav nič izpremenil svojega stališča z ozirom na ta kon. V svojem nad dve uri dolgem govoru je zopet ostro obsodil ta zakon in se izjavil, da naj governor Allen nikar ne misli, da je prestrašil premogarje, ker je postal jezen vsled tega, ker ga je on (Howat) imenoval to, kar je, in da bodo premogarji sprejeli njegovo raziščišče proti svoji volji.

Howat v svojem govoru ni prav nič štedil z različni izrazi napram governorju Alenu in njegovemu industrijskemu raziščišču. In vsled tega so nekateri nasprotniki kritizirali njegov govor. Toda, ako kritizirajo Howatov govor in ga vsled tega napadajo, kaj pa poročajo vsled govora, katerega je imel governor Allen, in Brinkerhof na konvenciji v Salini? V svojem govoru sta takorekoč ščuvala ljudstvo zoper človeka, ki ga je ameriško ljudstvo izvolilo svojim predsednikom. Primerjajo naj oba govora in razvideli bodo, v katerem govoru je več spoštovanja do avtoritete.

Splošno delavstvo v Kansasu smatra ta novi zakon kot da hočejo velepodjetniki zopet zaslužniti splošno delavstvo. In valed tega se lahko primerja Howata in njegove tovariše z ohiimi osebami v severnih državah Zdr. drž., ki so pred državljsko vojno nastopili proti sužnodrčnem v južnih državah in ki so prodrli in dosegli, da je bil sprejet protisuženjski zakon pred sedemdesetimi leti.

Predsednik Howat, finančni tajnik Harvey in podpredsednik Dorchy bivajo sedaj v Kansas, Cityju, kjer se vrši konferenca z rudniškimi podjetniki glede nove plačilne lestvice in od te konference je odvisno, kake bodo razmere v premogovski industriji v državi Kansas.

V tukajšnji okraj je prišel Duncan McDonald, sedanjí tajnik "Narodne delavske stranke" in obdržava shode v vseh večjih premogarskih naselbinah. Namen teh shodov je pripraviti delavce za prihodnje jesenske volitve, od katerih je vse odvisno, ali naj delavci izgubijo še te pravice, katere imajo, ali naj se pa razmere izboljšajo. V splošnem se opaža veliko zanimanje vseh tukajšnjih premogarjev za te shode in so bili vsi dobro obiskani. Iz tega se sklepa, da so delavci razvideli, da je najboljša orožje zoper izkoriščanje delavcev v sedanjem družabnem sistemu dobra politična organizacija in volilni listek. Iz zadnje stavke, iz sedanjega poteka in tukajšnji državi je razvideti, da edina naša odpora je, da se udeležimo prihodnjih volitev in da vsi glasujemo za delavske kandidate. Dokler bodo pa sklepali postavbe in de-

lali nove zakone naši nasprotniki, pa bomo še to izgubili, kar smo z velikim trudom dosegli. Nov industrijski zakon in raziščišče, naj nas opominja celo leto do jesenskih volitev in priznajmo, da so ga skovali oni, za katere smo, pri zadnjih volitvah glasovali. Za plačilo nas hočejo sedaj zopet zaslužniti. Hočejo zopet postati sužnodrčji, kot so bili pred državljsko vojno.

Pred nami sta sedaj dva vprašanja: Ali hočemo biti prosti ljudje ali pa sužnji? Ako hočemo biti prosti, moramo voliti delavske kandidate, ako pa hočemo biti sužnji, pa volimo delavske nasprotnike. Toda prepričan sem, da ne bo nobeden delavec tako neumen, da bo sam sebe prodal modernim sužnodrčnem na milost in nemilost in da bo postal zopet suženj v pravem pomenu besede. Delavci rojaki, zapomnite si: Naša svoboda se bo odločila pri jesenskih volitvah. Od vas je odvisno vse: Svoboda ali pa sužnost. — **Naročnik.**

Chicago, Ill. — 15. maja 1920 priredi ženska organizacija št. 7, JRZ zabavni večer v prostorih dvorane SNPJ, 2657 S. Lawndale ave. Dobiček te veselice je namenjen za siromašne otroke v stari domovini, ki nimajo nobenega, da bi jim pomagal v hudi stiski in pomanjkanju. Narodna dolžnost vseh v Ameriki živčih Jugoslovancev je, da pomagamo onim otrociem, ki so radi vojne izgubili svoje roditelje! Upam torej, da se bodo Slovenci udeležili te zabave v velikem številu in tako pripomogli do uspeha, ki ga želi napraviti ženska organizacija JRZ v dobrobit revnih otročičev naših malih bratčev in sestric v stari domovini.

Ker politična organizacija JRZ stremi za tem, da reorganizira in zedini Jugoslavijo politično, gospodarsko in ekonomsko, je njena dolžnost, da skrbi v prvi vrsti za nesrečno mladino v vojni padlih Jugoslovancev. Nova država sicer potrebuje podporo v vseh ozirih, toda podlaga napredne države je zdravo in trdno ljudstvo; in bodoče ljudstvo Jugoslavije so današnji radi vojne osiroteli otročiči, katerim lahko pomagamo s tem, da jim pošljemo obleko in druge šolake potrebščine, da ne bodo zaostali v izobrazbi za sosednjimi narodi. Pomogla je najbolj potrebna, zdaj, ko mlada država še ni trajno organizirana; ko še nima vlade, ki bi ji mogla garantirati trdno podlago za bodoči razvoj. Mlada Jugoslavija ima pred seboj še težke čase. Bodoči državljani naše novozednjene Jugoslavije morajo biti ne le telesno krepki, ampak tudi dobro izveščani v vseh strokah, da bodo kos sodobnim nalogam in kompeticiji močnejših sosedov. V tem stremljenju jim lahko deloma pomagamo s tem, da jim pošljemo blago za obleko, da jim bo mogoče obiskavati ljudske šole. Iz najrevnejših otrok se lahko razvijajo veliki ženjji, ki bodo svojemu narodu stokrat povrnilo ono dobroto, ki jo jim doprineše v najkritičnejšem času.

To je zadeva našega naroda v domovini, kateri naj bi posvetili ameriški rodoljubi kolikor mogoče pozornosti.

Vse to je imela v mislih naša organizacija, zato smo sklenile, da bomo izročile dobiček sklada za revne otročiče v Sloveniji. Ker je čisti dobiček namenjen v tako plemenite namene, sem trdno prepričana, da bodo rodoljubni Slovenci posetili našo veselico v kolikor mogoče velikem številu, in tako pripomogli do boljšega ter popolnejšega uspeha.

Koncert pevskega društva Sava, ki se je vršil aprila 25, 1920, se je prav dobro obnesel. Vdeležba je bila naravnost ogromna. Mnogovrsten program je bil vsakozi dosti povoljno izveden. Tu di vremenski bogovi so bili naklonjeni tej prireditvi, tako da so se udeležili rojaki iz bližnjih mest, kar je napravilo na prireditelje prijeten utis.

To je bil prvi koncert pevskega društva Sava. Vsake vrste društvo ima težke boje za obstanek in razvoj, posebno pa kulturna društva, pri katerih je treba mnogo inteligentnega dela; pa nobene bolniške podpore ne dele med žane. Zato je treba resnomo požrtvovalnosti in vstrajnosti. Društvo Sava je prestalo najhujše boje; in zdaj, ko je prvi nastopilo v javnosti s povoljnim rezultatom, bo gotovo nadaljevalo z vso vneto po začetni poti, ter nas v kratkem presene-

tilo z drugim koncertom. K dobremu uspehu koncerta so pripomogli tudi drugi pevski zbori, godba iz Joliet, igralec na kromatične harmonike, tamburaši, solistinja in komična igralka. Za primeroma nizko vstopnino je bil program bogat in ljudstvo je bilo v splošnem zadovoljno. Ako bo pevsko društvo omislilo tako obsežen program za drugi koncert, sme pričakovati še večjih uspehov. Dolžnost slovenske javnosti pa je, da gnutno in moralno podpira naša kulturna društva: godbe, petje, dramatiko itd. Od teh društev seveda ne dobimo gnutne podpore, dobimo pa umetniški vžitek, za katerim stremi vsak kulturnar.

Frances A. Tauchar.

Cleveland, O. — "Slovenski narodni dom". Lepa je ta beseda, a še lepši je pomen, ki ga ima ta beseda. V ameriški slovenski metropoli se rojaki pripravljajo že dolgo časa, da zgradijo prepotrebni "Slov. nar. dom." V ta namen so kupili najlepši prostor, kar jih je le v sredini slovenske naselbine v Clevelandu. Na tem prostoru je že poslepeje, ki pa nikakor ne odgovarja potrebam slovenske naselbine. Da se pa uresniči že dolgotrajne želje vseh Slovencev v tukajšnji naselbini in da pridemo do končnega cilja, je bilo na oni zadnjih sej sklenjeno, da se prične prvega maja velika kampanja za prodajo delnic S. N. D. Ker se je prijavilo za to kampanjo veliko število zastopnikov posameznih društev, članov in drugih rojakov, je največje upanje, da bo ta kampanja nadvse dobro uspešna. Kjer je zanimanje za delo, isto nam mora vspeči, je gotovo.

Prepričan sem, da ne bo nobene slovenske družine, ki ne bi kupila vsaj eno delnico "Slov. nar. doma". Ravno tako sem prepričan, da se bodo slovenski trgovci v tej naselbini odzvali in kupili kolikor mogoče veliko delnic in da bodo pokazali, da se zavedajo dolžnosti do svojega naroda, in da se zavedajo, da morajo podpirati podjetje, ki bo last celega slovenskega naroda v tej naselbini, ki kupuje svoje vsakdanje potrebščine pri njih. Ne smemo gledati, kdo je v direktoriju, ne smemo se ozirati na osebe, ampak pred očmi imejmo le splošno korist naroda in narodnega podjetja.

Kot je že znano vsem za "Slov. nar. dom" vnetim rojakom, sem z januarjem mesecem t. l. odločil tajništvo "Slov. nar. doma" in sicer vsled prevelike zaposlenosti. Sedanja kampanja pa potrebuje vseh moči, vsled česar sem ponovno prevzel delo in sicer mesto finančnega tajnika in knjigovodje. Delo je pred nami, rojaki, in poprijeti se ga moramo z vso energijo, če hočemo, da bomo dosegli to, kar vsi želimo. Kljub temu, da je delo, ki sem ga prevzel naravnost ogromno za človeka, ki dela podnevi in mora potem še zvečer, ko je utrujen od

dnevnega dela, opravljati razne društvene posle, se bom poprijel tega z vso energijo, ter upam, da bodo tudi vsi clevelandski rojaki sledili temu vzgledu in tudi oni storili vse, kar je le mogoče storiti, da bo naša kampanja za prodajo delnic uspešna.

Vsled tega apeliram še enkrat na vse rojake v Clevelandu, da se odzovejo po najboljši moči in kupujejo delnice tega slovenskega narodnega podjetja, ki bo v ponos cel slovenski naselbini. Pri tej kampanji, ki se bo vršila čeli mesec maj, opnistimo na strani vse osebnosti in pred očmi imejmo samo "Slovenski narodni dom". To naj bo naš cilj in ako bomo zavedno sledili temu cilju, je naš uspeh zagotovljen in v kratkem času bo stala na St. Clair ulici stavba, ki bo pričela o zavednosti tukajšnjih rojakov in se ponosno dvigala v sredini slovenske naselbine in na nji se bo bilščal napis "SLOVENSKI NARODNI DOM". — **Ludvik Medvešek**, finančni tajnik in knjigovodja S. N. D.

Bridgeport, O. Delavske razmere v tukajšnji okolici so bile dosedaj zelo slabe in rovi so obratovali po dva dni in večih pa še celo samo en dan na teden. In potem si pa lahko vsakdo misli, kako moremo shajati s tem služkom v tej strašni draginji. Tu kajšnji okoliški premogorovi so na zelo slabem glasu in sicer zaradi debelega kamenja, ki ga mora premogar brezplačno streljati in pospraviti. Ako je boss dobre volje, da kak cent za tako delo, ako je pa slabe, pa nič. Vsled tega so tukajšnji premogarji zelo nezadovoljni. Ravno sedaj se vršijo pogajanja med lastniki premogovih rovin in zastopnikov rudarjev za vzhodni del države Ohio. Kako bodo pogajanja izpadla se še ni ne ve. Na društvenem polju napredujemo srednjo. Tukajšnje dramatično društvo "Orel" je sklenilo na oni zadnjih sej, da priredi plesno veselico 15. maja, na kateri bo sodeloval novo organizirani džamael orkester. Veselica prišne točno ob sedmi uri zvečer. Vstopnina za moške 40c, za ženske 20c. Za prigrizek in hladilne pijače bo najbolje preskrbljeno. Najljudneje vabimo vse rojake v teji naselbini in bližnji okolici, da se udeležijo te plesne veselice v obilnem številu. — **Josip Snoj**.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

De Pue, Ill. — Vaš dopis je bil le v rokah uredništva in predsednika tiskovnega odbora. Vsi dopisi, ki so vrnjeni uredništvu s pripombo, da niso za priobčitev iz kateregakoli vzroka, so dobro shranjeni in do njih nima dostopa nobena nepoklicana oseba. Originalnih dopisov ne vidi nobena nepoklicana oseba. Toliko v pojasnilo, da bodete na jasnem. Uredništvo se ravna po navodilih tiskov. odbora in njegovoga predsednika. Glej pravila!

IZŠEL JE,

Angleško-slovenski Besednjak. (English-Slovene Dictionary)

25,000 angleških besedi tolmačenih na slovensko. Cena \$5.00. Sestavil Dr. F. J. Kern. Naroči se na sledeči naslov:

DR. F. J. KERN,

6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Pošljite Postal ali Express Money Order, Check ali denar v registriranem pismu.

Premislite dobro, komu boste izročili denar za pošiljatev v stari kraj ali pa za vožnje listka.

Sedaj živimo v času negotovosti in zlorabe, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakatni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju. V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepriznane zapreke starim izkušnim in premožnim trgovcem; kako bo pa malim neizkušnim začetnikom mogoče izpolniti svoje neuteleljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljate se zadnji čas primeroma sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

Table with 2 columns: Amount and Rate. 500 kron ... 2.70, 1,000 kron ... 5.00, 5,000 kron ... 40.00, 10,000 kron ... 75.00

Omnožene cene so veljavne do dne, ko se nadomestijo z drugimi. Denar nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER.

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Ustanovljena 9. aprila 1904. Inokorp. 17. junija 1907 v državi Illinois. GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS. Izvrševalni odbor. UPRAVNI ODSEK. Predsednik Vincent Calhok, podpredsednik Anton Hrust, Box 146, Crenshaw, Pa. ...

POZOR ROJAKI! Sedaj lahko zopet potujete direktno v stari kraj preko BASELA, TRSTA ali DUBROVNIKA. Parobrodne in vožnje lahko dobite pri nas in New Yorka do vseh vožnih mest v Jugoslaviji. ... EMIL KISS BANKIR 133 Second Ave., Corner 8th St., New York, N.Y.

Izplačovanje denarja v starem kraju. S tem dajemo na znanje vaim našim prijateljem in znancem, da denar, ki je bil poslan brozjavno dne 31. januarja, je bil v starem kraju izplačan dne 15. februarja. ... NEMETH STATE BANK 10 E. 22nd Str. John Nemeth Pres. New York, N. Y.

V pomoč domovini

(Iz Glavnega Urada JRZ).

Vsa poročila, vsa pisma, ki prihajajo iz domovine opisujejo veliko revščino, ki vlada doma. Ljudje prosijo, svoje sorodnike in prijatelje, da jim pošljejo obleke, čevlje in raznega blaga.

Brez vsakega dvoma je, da ima pri tem veliko opravka denarna valuta. Dežele, ki producirajo tisto blago, katerega Jugoslavija najbolj potrebuje, ne morejo trgovati z Jugoslavijo, ker je razmerje med krono oziroma dinarjem in inozemskim denarjem preveliko.

Na normalni potek v Jugoslaviji se misli ni. Sedanja vlada je začela in težko je prerokovati, kdaj se bodo notranje politične razmere v Jugoslaviji tako uredile, da bo mogoče misliti na ureditev gospodarskih zadev.

Za vsako eventualnost moramo gledati in biti pripravljeni skrbeti, da ne bo naš narod v domovini zmrazil prihodnjo zimo.

Po naročilu eksekutive J. R. Z. se pripravljajo glavni urad ekonomske organizacije oz. korporacije American Yugoslav Commercial Board, Ltd., za veliko pomočno akcijo med vsemi ameriškimi Jugoslavnimi. Glavni urad izdeluje za velikansko pošiljatev blaga v domovino za obleke, najmanj en poln parnik, in sicer bo vse urejeno tako, da bo dostavljeno blago v roke slehernega najzadnje 15. septembra.

S prvimi eksperimentom smo imeli boljše uspehe, kakor smo pričakovali. Blago sicer še nišlo naprej radi štrajka železniških premikačev, ampak je vse pripravljeno in ko hitro konča štrajk, bo šla pošiljatev naprej.

Skušnje, ki smo jih imeli s to pošiljateljico in nakupom blaga, nam bodo veliko pomagale pri tej ogromni akciji, emi največjih, kar jih je bilo še kdaj potuzetih med našim narodom.

Pri tej veliki akciji bomo iskali kooperacijo vseh jugoslovanskih trgovcev, podjetnikov in posameznih rojakov, ki želijo pomagati narodu. Posameznosti o tej akciji priobčimo pozneje.

Ampak kar je važno sedaj, je sklep izvrševalnega odbora J. R. Z. z ozirom na slovensko siročat v domovini. Pri zadnji pošiljateljici je bilo nakupljenega toliko raznovrstnega blaga, da ga bo dovolj za najmanj en tisoč oblek za siromašno dečo. V ta namen je Slovenska Narodna Podporna Jednota zbrala in izročila A. J. C. B. Ltd. en tisoč dolarjev, za katero svoto je korporacija kupila 1900 vatlov flanelastega blaga za dekleške obleke in 350 vatlov "čajgastega" blaga za dečke obleke.

Objava te namere je privedla okroglo organizacijo J. R. Z. št. VI. Chicago, Ill., do sklepa, da apelira na eksekutivo J. R. Z., da započne propagando za zbiranje milodarov med rojaki, zagotavlja jo eksekutiva, da je pripravljena okrogla organizacija započeti ta fond s prvimi \$50.00 in da je izjavil zastopnik Pullmanske organizacije, da njihova organizacija prispeva v tak namen \$100.00.

Splošna želja je, da bi se zopet poslalo blago za zbrani fond in na to željo je pristala eksekutiva J. R. Z.

Da se zbere kar največji fond treba bo kooperacije društvi in posameznikov. Glavni urad J. R. Z. bo v najkrajšem času razposlal na vse tajnike slovenskih organizacij nabiralne pole prosej jih, da ustanove lokalne odbore po naselbinah za zbiranje teh milodarov za slovensko siročat.

Mi upamo, da bodo naše krajevne organizacije in slovenska društva napele vsemoči, da se zbere kar največji fond za siromazno mladino v Sloveniji, za tiste, ki nimajo nikogar, ki bi jim kaj dali, in ki bodo enkrat tvorili moč naroda. Narod je že tako in tako oslajbljen in če ne bomo gledali na našo mladino, da jo vzgajimo krepko in čilo, ne bomo mogli pričakovati, da narod postane zdrav in močan, tak, kakor bi ga vsi radi videli. SKRBIMO ZA NAŠE SIROTE! Pomagajmo jim!

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

REŠKE GROZOTE.

"Lavoratore" objavlja naslednji dopis iz Rima. Delavski razred na Reki, ki je dospel do vrhunca svojega trpljenja, se, preden pogine, obrača z obupnim klicem na tovariše delavce vsega sveta: "Bratje, rešite nas! Lakota, ječe, muka — v ječi nas mučijo — morilna bodala arditov nas ubijajo. Blazni samopašnik (D'Annunzio) in njegovi biriči ne poznajo usmiljenja z nikomur, kdor noče kričati: "Eja, eja, alala!" Bratje podvizajte se, kajti jutri bi že znalo biti prepozno. Mera je polna; mi ne moremo več. Razdevalno besnilo blaznega samopašnika je dosegla višek. Brezposelnost in zlo vladata neomejeno v mestu. Da bi zajezili te nadloge, izganjanje blazni samosilnik iz mesta vse one, ki niso pristojni v mestu, dočim se pa Rečani, ki so mu sovražni in niso mogli pobegniti iz mesta, mečejo na duo ječe. Rodbine, ki bivajo v Reki že nad sto let, so prisiljene, da morajo iti po svetu s trebuhom za kruhom.

brez strehe, brez postelje. D'Annunzijanski biriči zagrešajo najhujše zločine in zavračajo krivdo na delavstvo. Ječe so nabito polne in jetniki se umirajo. Italijanska vlada je sokriva, ker je redno vojaštvo v najboljših odnosih z D'Annunzijanci. Tovarishi, Rešite nas s takojšnjim odločnim činom" LDU.

"Lavoratore" prinaša poročilo o položaju na Reki, iz kojega posnemamo sledeče:

Položaj na Reki se vedno bolj poostruje. D'Annunzijanci uporabljajo vsako sredstvo, da zatrebojo v prebivalstvu uporni duh. Vsilili so našim sodrugom izjavo, ki naj bi odvzela ost obupnemu proglaš, ki so ga reški socijalisti naslovili na delavstvo v Italiji. Prebivalstvo mora molčati in trpeti najhujša nasilja, najzlastnejsja preganjanja. Le D'Annunzijevi pristaši smejo govoriti in živeti. Joj onemu, ki si drzne objesiti dejanja D'Annunzijevih pristašev! Takoj jih žigosajo, da so Jugoslaveni, jih opazujejo in prisilijo, da stradajo. D'Annunzijevo razpisuje denar, meče tisočake skozi okno in kupuje dragocene obleke svojim prijateljem, gospe "dobre družbe". Reka še ni videla take korupcije. Ženske smatrajo za razkožje častnikov. V mestu vlada strašna beda, obup, lakota. Vse razbija in pokvarja.

Težki in krvavi spopadi so na dnevnem redu. D'Annunzio ni več gospodar na Reki; suženj je, jetnik svojih arditov. Ni več on, ki povezuje; pesnik mora poslušati. Toda on se zabava in upri-zarja najhujše orgije dočim se njegove čete na ulici pripravljajo in grabijo za orožje. D'Annunzijeve vojske ni več. Njegova armada se je razbila. Delijo se na takozvane republikance in kraljeve karabinerje; potem so še ardit, prevarjeni v svojih upih, ker se niso izpolnile dane jim obljube. D'Annunzijevi listi ne vedo, katero pot naj bi ubrali. Vse gre z gorostasno naglico rakovo pot. Mesto je prazno in nudi sliko največje bede.

Pred par dnevi so vojaki hoteli uprizoriti demonstrativen pohod na Kras iz Trsta. Toda dobrovoljci so se uprli in Host-Venturi se je moral osramočen umakniti.

Reka umira. Obupano prebivalstvo ne ve več, kam naj se obrne in koga naj naprosi za pomoč — Proletarci, zganite se! Bratje po delu, trudu in žalosti vas kličejo. Rešiti jih moramo, ali pa se pogrezejo.

Snažilec čevljev okraden. Andrej Kralj iz Rožne doline št. 87 snažilec čevljev je bil okraden. Neko ženišče mu je po noči odneslo 15.000 kron v dolarjih, katere so mu poslali iz Amerike starši.

SVOJE ROJAKE EDJ ZOPET LAHKO DOBITE V AMERIKO.

Priseljeničke postave ostanejo še smeraj v veljavi kot pred vojno. Svoje rodbine lahko dobite v Ameriko. Podpisani vam bo dal navodila, kako dobite v kraju potne liste. Pišite, ali se pa osebno obrnite na znanega rojaka Matije Škander, Javnega Notarja, 5227 Buttler Street, Pittsburgh, Pa. On vam bo stvar uredil in poslal. (Adv.)

RAD BI IZVEDEL

kje se nahaja moj prijatelj Frank Vozelj doma iz vasi Kal, fara St. Lambert, v Sloveniji. Poročati mu imam nekaj zelo važnih stvari iz stare domovine, zatorej naj se nemudoma oglasi, na maoj naslov: Martin Mohar, P. O. Box 435, Clinton, Indiana.

ISČEM

SLOVENSKO DEKLICO, staro od pet do šest let, čedno in zdravo, katero hočem vzeti za svojo in skrbeti po materinsko zanjo. Pišite in pošljite ob enem sliko ter vsa pojasnila na naslov: Mrs. J. F. Stark, Box 40, Holcombe, Wis.

DOMAČA EDRAVILA

katera priporoča magr. Knapp, imam vedno v zalogi. Pišite po brezplačni ozniki. MATH. FREDIE P. O. Box 772, City Hall Station, NEW YORK CITY.

MALI OGLASI Classified Advertisements

POTREBUJEMO DEKLETA v starosti 14 let in več za zavijanje peciva. Dobra plača. Vprašajte pri: LOOSE WILES BISCUIT CO., 3659 S. Ashland Ave. Chicago, Ill.

POTREBUJEMO DEKLETA in ŽENE za lahko tovarniško delo pri drill-pressi, mi-zah in pregledovanju. Mi vas izučimo, izvežbanost nepotrebna. Employment Dept. odprto v ponedeljek, sredo in petek do 8. zvečer. V soboto do 3:30 popoldne. Vprašajte na: 311 W. Austin ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO DELAVCE v izdelovalnici pločevinastih izdelkov, za lotanje in navadno delo pri pločevini. Stalno delo in dobra plača. Vprašajte pri: NATIONAL STAMPING ELECTRIC WORKS, 424 S. Clinton St., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO DEKLETA IN ŽENE za lahko tovarniško delo, plača \$16.00 na teden za začetek. Ko se izvežba, se zasluži \$20.00 do \$30.00 na teden. Plačamo bonus. Stalno delo. Vprašajte takoj pri: OLSON RUG COMPANY, 1508 W. Monroe St., Chicago, Ill.

Spomladanski izpuščaji Severa's Blood Purifier (Severova križestica), ki je priznan kot regulator sistema ni pomaga naravi v izločevanju nečiste kri ter tako odpravi mehurje, rane, izpuščaje, prišče in splošno hiranje. Poiskusite ga. Naprodaj v vseh lekarnah. Cena \$1.25 in 5c vsaka.

Ne čakajte!

Prostor na vseh boljših parnikih je več tednov naprej razprodan, zato ne čakajte do zadnjega tedna, ako ste namenjeni potovati v stari kraj. V Vašo korist je, da se odločite za ta ali oni navedeni parnik in si prostor na njem zavarate. Mislite v naprej.

- Za Dobrovnik — Trst. 5. junija — Argentina. Za Havre ali Cherbourg. 11. maja — Leopoldina, 12. maja — La France, 19. maja — Royal George, 20. maja — La Savoie, 22. maja — Mauretania, 22. maja — K. A. Victoria, 27. maja — Rochambeau, 29. maja — La Lorraine, 2. junija — La Touraine, 5. junija — La Fayette, 9. junija — La France.

Navedeni vozni red je potrjen slučajnim spremembam. Pišite po cenik za posamezne parnike in razrede.

Potni listi: — Potnikom preskrbim potne liste in drugo, kar rabijo za potovanje.

Iz starega kraja je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje sorodnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na

LEO ZAKRAJSEK 70 — 9th Avenue NEW YORK, N. Y.

MALI OGLASI Classified Advertisements

POTREBUJEMO 25 DEKLET

ZA DELO PRI SLADČICAH HLADITI "KENDI". DOBRA PLAČA, 44 URNO DELO NA TEDI. VNEBOTAH SE NE DE-LA. NOBENE KUSNJE SE NE ZAHTEVA. OGLASITE SE PRI: E. J. BRACH SONS 311 E. ILLINOIS STREET, FACTORY No. 1. CHICAGO, ILL.

POTREBUJEMO DELAVCE za Great Northern and Soo Line Ry. Company za popravljanje tračnic. Plačamo po \$4.40 na dan. Plačamo čas in pol za nadčasno delo. Prosta vožnja v Minnesota, North Dakoto in Montana. Za pojasnila obrnite se do FEDDERS BROS., 24. So. Canal Street, Chicago, Ill.

POTREBUJEMO DEKLETA na 14 let stare za skladanje podlage koledarjev; svitile sobe. Dobra plača, prilika za napredek. GOES LITHOGRAPHING CO. 42 W. 61st Street, Chicago, Ill.

POTREBUJEMO DELAVCE za delo pri strojih, izučene mizarje. Delo stalno za mizarje in pomočnike; plačamo čas in pol za nadurno delo. Oglasite se pri: 208 So. La Salle St., Room 1310, med 8. a. m. do 5 p. m.

POTREBUJEMO MOŠKE DELAVCE za nakladanje železa in jekla. OLINEY J. DEAN & CO. 1925 S. 5th Ave. Vzemite Douglas L ali 22. poli- ulično karo do 54. ave in hodite en blok proti severu.

POTREBUJEMO IZUČENE KOLARJE. Oglasite se pri: BRADLEY - BURE CO., 128 N. Cambell St. Chicago, Ill.

POTREBUJEMO DEKLETA — DEKLETA za lahko tovarniško delo. Plačamo po \$16 na teden za pričetek, prilika za napredek, delo je stalno. TRANSO ENVELOPE CO. 3512 N. Kimball Ave. Chicago, Ill.

POTREBUJEMO možke delavce za delo v pralnici. Dobra plača. Oglasite se v Laundry. CHICAGO BEACH HOTEL 51st and Cornell Chicago, Ill.

POTREBUJEMO izdelovalce ročnih navijačev in pomagaje pri drill-pressah. NATIONAL STAMPING & ELEC. WKS. 424 So. Clinton Street.

POTREBUJEMO DEKLETA nad 14 let stare za skladanje podlage koledarjev; svitile sobe. Dobra plača, prilika za napredek. GOES LITHOGRAPHING CO. 42 W. 61st Street, Chicago, Ill.

POTREBUJEMO 2-izvežbana stolarja. Pridite pripravljene za delo. TRELOAR, 4534 Sheridan Rd. — Sunn. 2004 Chicago, Ill.

POTOP. Zgodovinski roman. Spisal H. Sienkiewicz. — Poslovni Podravski.

(Nadaljevanje.)

Med tem je prevzel Vreščevič poveljništvo ter jel delati na vse kripje priprave k napadu. Dal je delati nove nasipe in vojaki so šli lomiti skale, da naredi podkop. Po vsem švedskem taboru je postalo vse živahno in delavno. Zdelo se je, da je nov duh navdihnil oblegovalce, ali pa, da jim je došla pomoč.

Nekoliko dni poznej se je raztrosila po švedskem in poljskem taboru novica, da so kopači našli podzemeljski prehod, ki drži navarost pod cerkev in da je sedaj odvisno samo od generalove dobro volje, ali spusti trdnjavo v zrak ali ne.

Med Švedi je zavladalo neizmerno veselje. Od ust do ust se je razlegal klic: "Čenstohov je naš! ... Mi razstrelimo ta kurnik!" Začele so se gostije in pijančevanje. Vreščevič je bil povsod navzoč, utrjeval je bodrost duha in vojakih in jim zagotavljal, da se je v resnici našel prehod pod trdnjavo.

Odmev te radosti je došel naposled tudi v trdnjavo. Novica o gotovem napokpu, pripravnem za razstrel, se je razširila urno kakor blisk od enega konea obzidja do drugega. Celo najpogumnejši so se prestrašili. Ženske so jokaje jele oblegati prednikovo stanovanje, kazati mu otroke, če se je prikazal za trenotek, ter klicati: "Nepogubljaj nedolžnih. ... Njihova kri se razlije na tebe!"

Čimbolj je bil kdo bojazljiv, tembolj je nadeloval duhovnika Kordeckega, naj ne izpostavlja v nevarnost svetega mesta, stolice najsvetejše Device.

Za uporno dušo junaka v meniški kuti so nastali tako težki in boleštni trenutki, kakoršnih še doslej ni bilo. Sreča, da so opustili tudi Švedje napade, hoteč s tem javno pokazati obličnem, da ne potrebujejo ni topov, ni kroglj, marveč da jim je dovolj, da zapalijo samo nit, nabasano s smodnikom. Radi tega je tudi naraščalo osupnje in samostanu. Po tihih nočeh se je nekaterim bojazljivcem zdelo, da čujejo že izpod zemlje nekak šum; nekako gibanje in da so Švedje že pod samim samostanom. Tudi dokaj menihov je naposled izgubilo pogum. Ti so šli z očetom Stradomskim na čelu k predniku s prošnjo, naj sklene brez odloga pogodbo s sovražnikom. Z njimi je lo tudi dokaj vojakov in nekoliko plemstva.

Takrat stopi prednik Kordecki na dvorišče in, ko se zbere četa okrog njega, jame govoriti.

"Ali mar nismo prisegli, da hočemo braniti sveto mesto do poslednje kaplje krvi? Resnica, rečem vam, ako nas vrže smodnik v zrak, vrže samo naša bedna trupla. Samo naši pozemeljski ostanki padejo nazaj na zemljo, duše pa se več ne vrnejo nazaj. ...

Nad dušami se odpre nebo in tam pojdejo v veselje, v srečo, ki je velika liki brezmejno morje. Tam jih sprejme sam Jezus Kristus in najsvetejša Devica jim pride naproti, one pa s sedejo kakor zlate čebele na njen plašč, pojdejo v svetlobo, kjer bodo gledale obličje božje."

Pri teh besedah se razlije blesk svetlobe po njegovem licu, navdušene oči dvigne kvišku ter nadaljuje resno in nenavadno mirno:

"Gospod, ki vladaš nad svetovi. Ti zreš v moje sreče ter veš, da ne lažem temu ljudstvu, ko pravim, da bi le stegal, ko bi si zaželel lastne sreče, k Tebi roke ter klicaj iz globočine svoje duše: "Gospod, da bi le res bil ta smodnik, da bi se vnel, kajti s takšno smrtjo najdemo odpuščanje grehov in večni počitek, kajti Tvoj služabnik je postal že onemogel in utrujen. ... A kdo bi si ne želel takšne nagrade za smrt brez muke, kratko, kakor utripljaj z očmi, kakor na nebu svigajoči blisk, po kateri smrti nastopi nespremenljiva večnost, neizrekljiva sreča in veselje brez konca. ...

Toda Ti, o Gospod, si mi naročil, naj čuvam Tvoje svetišče, torej ne smem oditi. Ti si me postavil kot stražo, radi tega si vžil va-me. Svojo moč in to vem, vidim in čutim, o Gospod, da za došča, ko bi zlobni sovražnik tudi dospel pod cerkev, ko bi tudi spraval ondč ves smodnik in ugonobljajboč tvarino, da samo prekrižam vse to strelivo, in ne vname se. ...

Po teh besedah se obrne k navzočim ter nadaljuje:

"Bog mi je dal to moč, pa tudi vi zapodite strah iz vaših src! Moj duh prešinja zemljo ter vam pravi:

"Vaši sovražniki lažejo in smodnika ni pod cerkvijo! ... Vi, bojazljivi ljudje, vi, v katerih je strah zadušil vero, niste zaslužili tega, da bi šli danes v kraljestvo ljubezni in počitka — radi tega ni smodnika pod vašimi nogami! Bog hoče rešiti to svetišče, da bo plavalo liki Noetova barka nad potopom porazov in nezdog, torej v imenu Boga vam ponavljam v tretje; smodnika ni pod cerkvijo! A če govorim v Njegovem imenu, kdo mi more ugovarjati, kdo more še o tem dmo-miti? ...

Po teh besedah umolkne ter gleda tolpo menihov, plemstva in vojakov. Takšna neomahljiva vera, krepost in moč je odmevala iz njegovega glasu, da so vsi molčali in nihče ni znil besedice. Časprotno, zaupanje je jelo stopati v njihova srca, da je naposled eden izmed vojakov, priprost kmet, dejal: